

BIULETYN INFORMACYJNY

Szanowni Państwo,

z przyjemnością prezentujemy kolejny biuletyn informacyjny przygotowany dla naszych Klientów. Tym razem znajdą w nim Państwo wszelkie potrzebne informacje o sposobach zabezpieczania roszczeń. Temat ten jest o tyle ważny, że nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego w bardzo istotny sposób zmieniła przepisy dotyczące tej problematyki.

Zabezpieczenie roszczenia to forma tymczasowej ochrony, jakiej sądy mogą udzielać przedsiębiorcom. Może go zażądać każda firma, jeżeli tylko zdoła uprawdopodobnić, że jego brak - posługując się terminologią kodeksu postępowania cywilnego - uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi albo poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

W sprawach o zapłatę należności zabezpieczenie roszczenia ma na celu ochronę wierzyciela przed takimi działaniami dłużnika, które mogą doprowadzić do uszczuplenia jego majątku i tym samym uniemożliwić odzyskanie wierzytelności.

Należy jednak odróżnić zabezpieczenie od zapłaty należności. Zabezpieczenie nie może bowiem stanowić sposobu uregulowania należności, a ma na celu jedynie ochronę przed ewentualnym pozbyciem się majątku przez dłużnika.

Co istotne, **zabezpieczenia można żądać nie tylko po wniesieniu do sądu pozwu, ale i wcześniej zanim postępowanie w sprawie w ogóle się zacznie.**

Aby wystąpić do sądu o dokonanie zabezpieczenia wystarczy uprawdopodobnić roszczenie i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. **W praktyce oznacza to, że do dokonania zabezpieczenia wystarczy, aby przedsiębiorca przedstawił w sądzie dokumenty, z których wynika zaciągnięcie długu przez dłużnika.**

Sąd dokonuje zabezpieczenia do kwoty należności wraz z odsetkami i kosztami postępowania sądowego.

Domagając się udzielenia zabezpieczenia, wnioskodawca wskazuje pożądany sposób ochrony. Ostatnie słowo należy jednak w tej sprawie do sądu. Od 5 lutego br. firma może żądać zabezpieczenia od razu przez obowiązek zapłaty określonej kwoty.

ROSZCZENIA PIENIĘŻNE....

To, czego firma może żądać od sądu, zależy w dużej mierze właśnie od charakteru roszczenia. Zabezpieczenie roszczenia pieniężnego następuje bowiem poprzez:

- zajęcie ruchomości, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunku bankowego albo innej wierzytelności lub innego prawa majątkowego ruchomości (także papierów wartościowych).
- obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową albo - jeśli nieruchomość nie ma urzędzonej księgi, księga została zniszczona itp. - ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości.
- ustanowienie zakazu zbywania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.
- ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym obowiązanego albo zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego częścią albo częścią gospodarstwa rolnego obowiązanego.

W praktyce najczęściej zabezpieczeniu podlegają pieniądze dłużnika. Zabezpieczenie polega wówczas na złożeniu sumy pieniężnej w depozycie sądowym. Następnie sąd przekazuje zabezpieczoną kwotę na oprocentowany rachunek bankowy. Pozostałe ruchomości zabezpiecza komornik.

... I NIEPIENIĘŻNE....

BIULETYN INFORMACYJNY

Natomiast przy zabezpieczeniu roszczeń niepieniężnych sąd może wybrać taki sposób zabezpieczenia, jaki uzna za stosowny.

Z RACHUNKU BANKOWEGO

Warto zwrócić uwagę na możliwość zajmowania rachunków bankowych. Jeszcze do 4 lutego br. ta forma zabezpieczenia nie była w k.p.c. wprost wymieniona przy roszczeniach pieniężnych.

W razie takiego sposobu zabezpieczenia dłużnik nie może swobodnie dysponować rachunkiem bankowym – do wysokości kwoty zabezpieczenia.

ZABEZPIECZENIE NA MAJĄTKU WSPÓLNYM

Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego ma na celu usprawnienie postępowania zabezpieczającego poprzez rozszerzenie zakresu jego zastosowania oraz wprowadzenie regulacji, które mają przyspieszyć rozpoznawanie spraw.

Nowelizacja umożliwi m. in. wykonanie zabezpieczenia na majątku wspólnym małżonków w sytuacji, gdy postanowienie o ustanowieniu zabezpieczenia wydane jest tylko przeciwko jednemu z małżonków. Celem uproszczenia postępowania zabezpieczającego przewidziano, że klauzulę wykonalności na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia sąd będzie nadawał z urzędu. Dotychczas niezbędne było zgłoszenie w tej sprawie odrębnego wniosku, co niepotrzebnie przedłużało postępowanie.

W JAKI SPOSÓB NAKAZ ZAPŁATY PRZYSPIESZY ZABEZPIECZENIE ROSZCZENIA I JEGO EGZEKUCJĘ?

Postępowanie nakazowe uregulowane w Kodeksie postępowania cywilnego jest dla przedsiębiorców – wierzycieli najczęstszym sposobem uzyskania orzeczenia, stanowiącego podstawę do wszczęcia egzekucji wobec niesolidnych dłużników. Jednak samo uzyskanie nakazu zapłaty jest dopiero połową sukcesu i nie przesądza o tym, czy i w jakiej części

egzekucja okaże się skuteczna. Dłużnicy, którzy o wydanym przeciwko nim nakazie dowiadują się z momentem jego otrzymania, nieraz podejmują różnorakie działania mające na celu ukrycie majątku, tj. sprzedaż czy darowiznę na rzecz osób bliskich. Wierzyciel w drodze tzw. **skargi pauliańskiej** może kwestionować taką czynność prawną, wymaga to jednak kolejnego procesu, którego pozytywny wynik nie daje gwarancji zaspokojenia wierzytelności.

Wyjściem z sytuacji jest zabezpieczenie majątku dłużnika, które możliwe jest już w momencie wydania nakazu zapłaty.

Zgodnie z art. 492 k.p.c. nakaz zapłaty z chwilą wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności, natomiast nakaz zapłaty wydany na podstawie weksla staje się natychmiast wykonalny po upływie terminu do zaspokojenia roszczenia.

Takie kodeksowe uregulowanie jest bardzo korzystne z punktu widzenia wierzyciela, który może dość szybko przekonać się o możliwości zaspokojenia długu i stanie majątkowym dłużnika. Ma to zwłaszcza znaczenie w sytuacji, kiedy dłużnikiem jest przedsiębiorca będący osobą fizyczną.

Zapis ww. artykułu sprawia, że powód – wierzyciel nie musi składać wniosku o zabezpieczenie powództwa, ponieważ sąd w ogóle nie wydaje takiego postanowienia, gdyż nakaz jest tytułem zabezpieczenia z mocy ustawy. Powód ma więc możliwość uzyskania podwójnego zabezpieczenia powództwa:

- w drodze złożenia wniosku o zabezpieczenie (tzw. wydanie zarządzenia tymczasowego),
- na mocy art. 492 k.p.c. – po uzyskaniu nakazu zapłaty.

Należy pamiętać o jednym istotnym zastrzeżeniu. Przepisy mówiące o natychmiastowej wykonalności nakazu zapłaty oraz o jego zabezpieczeniu mają zastosowanie tylko w przypadku wydania przez sąd nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym określonym w art. 484–497¹ k.p.c. Takiej mocy nie ma

BIULETYN INFORMACYJNY

nakaz zapłaty wydany w postępowaniu upominawczym.

ZANIM POWSTANIE DŁUG

Mamy w polskim prawie duży wachlarz zabezpieczeń. Pamiętać jednak należy, że nie ma idealnych zabezpieczeń, co wynikać może zarówno z sytuacji majątkowej dłużnika, jak i konstrukcji zabezpieczenia.

Poniżej wymienione są najczęściej spotykane i stosowane rodzaje zabezpieczeń wierzytelności:

ZABEZPIECZENIA OSOBISTE

Poręczenie - jest to umowa, w której jedna osoba (poręczyciel) zobowiązuje się względem wierzyciela innej osoby do wykonania zobowiązania w sytuacji, gdyby dłużnik go nie wykonał (np. poręczyciel w umowie pożyczki zobowiązuje się do zapłaty sumy pożyczki, gdyby pożyczający tego nie zrobił). Poręczenie, aby było ważne musi być dokonane w formie pisemnej.

Weksel - to dokument zawierający bezwarunkowe zobowiązanie się tego, kto ten dokument podpisuje do zapłaty wskazanej w nim kwoty pieniężnej w oznaczonym terminie.

ZABEZPIECZENIA RZECZOWE

Przelew wierzytelności na zabezpieczenie (cesja) - umowa, na mocy której wierzyciel (cedent) przenosi na nabywcę (cesjonariusza) wierzytelność przysługującą mu wobec dłużnika. W wyniku przelewu wierzytelności na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który tym samym przestaje być związany z dłużnikiem. Zgoda dłużnika na zawarcie umowy przelewu jest potrzebna tylko wtedy, gdy w umowie łączącej wierzyciela z dłużnikiem wyłączono możliwość przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią. Ustawodawca nałożył jednak na zbywcę obowiązek zawiadomienia dłużnika o zbyciu wierzytelności. Brak zawiadomienia powoduje, że jeżeli dłużnik działał w dobrej wierze, to zapłata długu dawnemu wierzycielowi będzie skutecz-

na wobec nowego i spowoduje wygaśnięcie zobowiązania.

Zastaw - przekazanie wierzycielowi ruchomości (rzeczy, przedmiotu) w celu zabezpieczenia zwrotu długu. Przedmiot zastawu nie przechodzi na własność wierzyciela.

Zastaw rejestrowy - szczególna postać zastawu, polegająca na umieszczeniu informacji o zastawie w specjalnym rejestrze sądowym.

Hipoteka - zabezpieczenie roszczeń wierzyciela przez dokonanie wpisu w księdze wieczystej nieruchomości, co daje mu szansę odzyskania pożyczonych środków, jeśli kredytobiorca nie spłaca długu.

Kaucja - suma pieniędzy stanowiących zabezpieczenie wierzytelności np. z tytułu kredytu.

Na etapie postępowania egzekucyjnego wnioski o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego lub innego roszczenia majątkowego składa się bezpośrednio w kancelarii komorniczej. Komornik pobiera z tego tytułu opłatę w wysokości 5 % od wartości przedmiotu zabezpieczenia. W przypadku zakończenia postępowania egzekucyjnego postanowieniem o bezskutecznej egzekucji komornik zwraca wierzycielowi połowę wartości wniesionego wpisu.

W ramach świadczonych przez Kancelarię usług proponujemy Państwu – w sytuacjach uzasadnionych – zabezpieczenie roszczeń na wypadek, gdyby ewentualne działanie dłużnika miało doprowadzić do pozbawienia wierzyciela odzyskania należności. Postępowanie zabezpieczające wszczynamy tak przed wytoczeniem powództwa, jak i w jego trakcie – w zależności od woli i wiedzy Państwa o stanie majątku dłużnika.

Z poważaniem

Jakub Pomorski
Koordynator Zespołu Sprzedaży
i Promocji